

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 26Sas/1/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3021200224
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mgr. Katarína Haviarová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:3021200224.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, v konaní pred sudkyňou JUDr. Mgr. Katarínou Haviarovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. E. D. F., občan Slovenskej republiky, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46/276, 911 40 Trenčín, IČO: 36 837 857, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa – ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 21114-2/2021-BA zo dňa 12. mája 2021, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu zamietla.
- II. Účastníkom konania náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Sociálne poisťovňa, pobočka Trenčín rozhodnutím č. 700- 0812382615-GC04/15 zo dňa 22. 10. 2015 predpísala penále vo výške 1.155,76 Eur za obdobie august 2006, september 2006, október 2006, november 2006, december 2006, január 2007, február 2007, marec 2007, apríl 2007, máj 2007, jún 2007, júl 2007, august 2007, september 2007, október 2007, november 2007, december 2007 a január 2008 vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov/povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodla Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 61718-2/2015-BA zo dňa 14.12.2015 tak, že napadnuté rozhodnutie č. 700-0812382615-GC04/15 zo dňa 22. 10. 2015 potvrdila a odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla. Žalobca napadol predmetné rozhodnutia správnu žalobou, o ktorej rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 11S/67/2016-53 zo dňa 11.10.2016 tak, že zrušil obidve rozhodnutia a vec vrátil na ďalšie konanie Sociálnej poisťovni, pobočka Trenčín z dôvodu, že podľa názoru krajského súdu pobočka žalovanej pri predpisovaní penále konala v rozpore s § 293bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z..

Prvostupňové administratívne rozhodnutie

2. Následne Sociálna poisťovňa, pobočka Trenčín (ďalej aj len „prvostupňový orgán verejnej správy“) rozhodnutím č. 700-0880246121-GC04/21 zo dňa 29.01.2021 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie pobočky“) podľa § 178 ods. 1 písm. a), bod 9 v spojení s § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. zákona o sociálnom poistení (ďalej aj len ako „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „Zákon o sociálnom poistení“) predpísala žalobcovi penále v sume 1.074,84 Eur za obdobie december 2006 až január

2008 vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov/povinných príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a príspevky“) vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovni v Štátnej pokladnici. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozhodnutia je príloha ohľadom výpočtu sumy predpísaného penále (Príloha k rozhodnutiu: 700-0812382615-GC04/15, variabilný symbol: XXXXXXXXXXX, názov odvádzateľa: A. B.).

Druhostupňové administratívne rozhodnutie

3. Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán rozhodnutím č. 21114-2/2021-BA zo dňa 12. mája 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovanej“) zamietla odvolanie žalobcu v celom rozsahu a prvostupňové rozhodnutie pobočky č. 700-0880246121-GC04/21 zo dňa 29.01.2021 potvrdila. Žalovaná v odôvodnení rozhodnutia poukázala na § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení, ako aj na § 240 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení v znení zák. č. 2/2017 Z. z. účinného od 01.04.2017 a § 240 ods. 2 Zákona o sociálnom poistení v znení zák. č. 266/2017 Z. z. účinného od 01.01.2018. V odôvodnení uviedla, že námietky žalobcu uvedené v odvolaní nezakladajú dôvod na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Tiež uviedla, že na premlčanie sa neprihliada priamo zo zákona, ale len v prípade úspešného vznesenia námietky premlčania. Uviedla, že konanie vo veci predpísania penále za obdobie december 2006 (splatné dňa 08.01.2007) až január 2008 začalo vydaním rozhodnutia č. 700-0812382615-GC04/20 zo dňa 20.10.2015, tzn. do dňa vydania rozhodnutia č. 700-0812382615-GC04/20 desaťročná premlčacia lehota na predpísanie penále za mesiac december 2006 neuplynula. Z tohto dôvodu penále za mesiac december 2006 nie je premlčané a rovnako tak ani penále za obdobie január 2007 až január 2008. Uviedla aj, že penále ako pohľadávka Sociálnej poisťovne vzniká až jeho predpísaním formou rozhodnutia príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne. Žalovaná tiež konštatovala, že prvostupňový orgán verejnej správy vykonal porovnanie správnosti a včasnosti odvodu poistného na základe údajov uvedených v systéme Sociálnej poisťovne a zistil, že žalobca poistné za obdobie august 2006 až január 2008 zaplatil po lehote splatnosti. Uzavrel, že prvostupňové rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom v znení neskorších predpisov, na základe dostatočne zisteného skutočného stavu a obsahuje predpísané náležitosti v zmysle ustanovenia § 209 ods. 2 až ods. 5 Zákona o sociálnom poistení..

Žaloba, žalobné body

4. V zákonom stanovenej lehote podal žalobca správnu žalobu na Krajský súd v Trenčíne. Žalobca v podanej žalobe žiadal súd o zrušenie napadnutého ako aj prvostupňového rozhodnutia a o vrátenie veci prvostupňovému správnomu orgánu z dôvodov uvedených v § 191 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“)

5. V žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie je postihnuté vadou nepreskúmateľnosti, a to tak pre nedostatok dôvodov ako aj pre jeho nezrozumiteľnosť, nakoľko v obsahu prvostupňového rozhodnutia absentuje uvedenie konkrétneho spôsobu výpočtu penále. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie, žalobca sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že penále za mesiac december 2006 až január 2008 nie je premlčané. Žalobca uviedol, že žalovaná správne vo svojom rozhodnutí poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžso/29/2013 zo dňa 28.05.2014, v zmysle ktorého mal prvostupňový správny orgán právo uplatniť nárok (t. j. predpísať penále rozhodnutím) v okamihu splatnosti toho ktorého omeškaného mesačného poistného, prípadne v zákonom stanovenej lehote, avšak k uvedenému podľa neho došlo až dňa 29.01.2021, kedy bolo vydané prvostupňové rozhodnutie. Nakoľko plynutie premlčacej lehoty je viazané k dobe splatnosti poistného, v danom prípade žalobca poukázal na jednotlivé mesačné poistné a ich dátumy splatnosti ako aj dátum do kedy prvostupňový správny orgán bol oprávnený právoplatným rozhodnutím penále predpísať v lehote do 10 rokov.

6. Žalobca tiež namietal, že neobstojí ani tvrdenie žalovanej v napadnutom rozhodnutí, že konanie vo veci predpísania penále za obdobie december 2006 (splatné dňa 08.01.2007) až január 2008 začalo vydaním rozhodnutia zo dňa 20.10.2015, a teda do dňa vydania tohto rozhodnutia premlčacia lehota na predpísanie penále neuplynula, a preto predmetné penále nie je premlčané. Žalobca uviedol, že nakoľko

predmetné rozhodnutia, na ktoré žalovaná poukazovala, boli právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/67/2016-53 zo dňa 11.10.2016 zrušené a vrátené prvostupňovému správneému orgánu na ďalšie konanie, tvrdenie žalovanej o tom, že konanie začalo v roku 2015 je právne irelevantné. Žalobca vyslovil názor, že nie je rozhodujúcim okamihom pre splnenie povinnosti predpísať penále do 10 rokov odo dňa splatnosti poistného začiatok takéhoto konania, ani deň vydania rozhodnutia o predpísaní penále, ale rozhodujúcim okamihom je nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia o predpísaní penále, čo v danom prípade nastalo dňa 20.05.2021.

7. Žalobca ďalej uviedol, že v danom prípade nie je možné hovoriť o spočívajúcej lehote, nakoľko zákon o sociálnom poistení rovnako ako SSP odpoveď na uvedenú otázku nedávajú, keďže zákonná úprava noriem verejného práva a ani zákon o sociálnom poistení neobsahuje inštitút spočívajúcej lehote, a teda nie je možné konštatovať, že vo veci došlo k spočívaniu lehote počas správneho konania, ktorá sa viaže k právu sociálnej poisťovne prepísať penále. Táto skutočnosť ako aj skutočnosť, že právna úprava noriem verejného práva neobsahuje ustanovenie o tom, že správny orgán prihliada k premlčaniu len na námietku účastníka konania, dotvrdzuje záver, že výraz „premlčanie“ fakticky znamená preklúziu práva, ku ktorej správny orgán prihliada z úradnej povinnosti. Z uvedeného dôvodu žalobca nesúhlasí s tvrdením žalovanej obsiahnutým v napadnutom rozhodnutí, že na premlčanie sa neprihliada priamo zo zákona, ale len v prípade úspešného vznesenia námietky.

8. V súvislosti s plynutím 10-ročnej lehote v zmysle § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Sžšo/28/2016 zo dňa 25.01.2018, kde sa stotožňuje pojem „premlčanie“ s pojmom „preklúzia“, ku ktorej správny orgán prihliada z úradnej povinnosti. Z cit. rozsudku Najvyššieho súdu SR tiež vyplýva, že lehota stanovená na predpísanie penále v zákone o sociálnom poistení je prekluzívna, a nie premlčacia. Penále musí podľa neho sociálna poisťovňa predpísať v lehote stanovenej zákonom právoplatne a nestačí, aby v tejto lehote bolo vydané neprávoplatné rozhodnutie o predpísaní penále. Uplatnením, respektíve vykonaním práva v danej veci je preto potrebné rozumieť rozhodnutie o predpísaní penále, ktoré je právoplatné.

9. Na základe vyššie uvedených skutočností ako aj právneho názoru Najvyššieho súdu SR, žalobca v tomto správnom súdnom konaní vzniesol námietku premlčania voči nároku prvostupňového orgánu verejnej správy predpísať penále vo výške 1.074,84 Eur na podklade prvostupňového rozhodnutia potvrdeného v celom rozsahu napadnutým rozhodnutím, nakoľko rozhodnutie žalovanej sa stalo právoplatným dňa 20.05.2021 a teda v čase, kedy už uplynula lehota 10 rokov na uplatnenie práva predpísať penále za obdobie nezaplateného poistného za jednotlivé mesiace v období december 2006 až január 2008. Konštatoval tiež, že už v čase vydania prvostupňového rozhodnutia, t. j. 29.01.2021 bolo právo na predpísanie penále premlčané, na čo mal podľa žalobcu prvostupňový správny orgán prihliadať z úradnej povinnosti.

Vyjadrenie žalovanej k žalobe

10. Žalovaná navrhla, aby súd žalobu zamietol ako nedôvodnú, pričom uviedla, že v zmysle príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení je každá povinne nemocensky poistená a dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba povinná platiť poistné včas a v správnej sume. Poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu. Lehotu, v ktorej je samostatne zárobkovo činná osoba povinná odvieť poistné ustanovuje § 143 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého je poistné splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak samostatne zárobkovo činná osoba neodvedie poistné a príspevky v súlade so zákonom o sociálnom poistení, t. j. včas a v správnej sume, žalovaná je povinná predpísať penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, pričom predpísané penále nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného za kontrolované obdobie. Penále je základným zákonom ustanoveným právnym následkom nesplnenia odvodovej povinnosti, t. j. nesplnenia odvodovej povinnosti vôbec alebo jej nesplnenia v správnej výške alebo včas (najneskôr v deň splatnosti poistného). Za plnenie odvodových povinností v súlade so zákonom o sociálnom poistení zodpovedá vždy samotný odvádzateľ poistného. Keďže žalobca, ktorý bol v spornom období považovaný za povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, preukázateľne nezaplatil poistné za sporné obdobie, prvostupňový správny orgán bol povinný predpísať penále. Pri predpísaní penále vychádzali zo

sumy poistného za uvedené obdobie, ktoré v deň splatnosti poistného žalobca neuhradil, pričom penále bolo predpísané odo dňa splatnosti poistného do dňa keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej v Štátnej pokladnici (dátumy úhrad poistného za jednotlivé mesiace sporného obdobia vyplývajú z prílohy prvostupňového rozhodnutia, ktorá tvorí jeho neoddeliteľnú súčasť). Ustanovenie § 240 ods. 1 zákona o sociálnom neukladá Sociálnej poisťovni možnosť predpísať penále, ale povinnosť predpísať penále, ak nastanú právne skutočnosti podmieňujúce predpísanie penále.

11. Žalovaná uviedla, že pri predpísaní penále prvostupňový správny orgán vychádzal z právneho názoru Krajského súdu v Trenčíne vyjadreného v rozsudku č. k. 11S/67/2016-53 zo dňa 11.10.2016. Skutočnosť, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. 700-0812382615-GC04/15 zo dňa 20.10.2015 bolo spolu s rozhodnutím žalovanej č. 61718-2/2015-Ba zo dňa 14.10.2015 uvedeným rozsudkom v rámci súdneho konania zrušené a vec bola vrátená prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie neznamená, že právo na predpísanie penále za obdobie december 2006 až január 2008 nebolo uplatnené včas, a teda ešte pred uplynutím zákonnej premlčacej lehoty. Opačný výklad by znamenal, že prvostupňovým správnym orgánom včas predpísané penále by sa v dôsledku zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie považovalo za premlčané, čo by bolo v rozpore s § 147 ods. 1 v spojení s § 241 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Keďže prvostupňový správny orgán penále za obdobie december 2006 až január 2008 uplatnil včas, t. j. predpísal penále rozhodnutím zo dňa 20.10.2015, počas plynutia zákonnej 10-ročnej premlčacej lehoty, nie je podľa právneho názoru žalovanej námietka premlčania penále dôvodná. Rovnaký právny názor podľa nej vyslovil aj Najvyšší súd SR aj v rozsudku sp. zn. 10Sžsk/6/2019 zo dňa 30.06.2020.

12. S poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/156/2018 zo dňa 26.02.2020 tiež uviedla, že námietkou premlčania sa žalovaná môže zaoberať výlučne vtedy, ak bola účastníkom konania vznesená v rámci konania vo veciach sociálneho poistenia. Rovnako podľa nej aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/64/2018 zo dňa 29.01.2020 výslovne vyplýva, že námietku premlčania musí účastník konania v konaní vo veciach sociálneho poistenia uplatniť, z čoho je zrejmé, že na námietku premlčania Sociálna poisťovňa neprihliada „ex offa.“ Aj z právneho názoru Krajského súdu v Trenčíne vysloveného v rozsudku sp. zn. 18Sa/23/2017 zo dňa 03.08.2018 vyplýva, že „správne orgány nemajú povinnosť na premlčanie prihliadať z úradnej povinnosti.“

13. Žalovaná tiež poukázala na skutočnosť, že „premlčanie“ a „preklúzia“ sú dva rozdielne právne inštitúty ochraňujúce právnu istotu účastníkov právnych vzťahov, ktoré nemožno zamieňať. Ustanovenie § 147 zákona o sociálnom poistení výslovne upravuje právny inštitút „premlčanie poistného“ a nie „zánik práva na predpísanie poistného“, čo by zodpovedalo právne mu inštitútu preklúzie. Ak by právo predpísať poistné zaniklo za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, potom je na mieste namietka, že žalovaná je povinná prihliadať na zánik tohto práva z úradnej povinnosti („ex offa“). Žalovaná podotkla, že k zániku práva dochádza len v prípadoch uvedených v zákone. V zákone o sociálnom poistení je však uvedené, že právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti. Ide o jasne sformulovaný inštitút premlčania práva, ktorý v žiadnom prípade nemožno zamieňať s právnym inštitútom preklúzie. Ak by zákonodarca mal v úmysle, aby žalovaná z úradnej povinnosti prihliadala na 10-ročnú lehotu, v ktorej má právo predpísať poistné, potom by zrejme túto skutočnosť uviedol do zákona. Podľa žalovanej je povinnosťou správnych orgánov ako aj súdu v rozsahu ich pôsobnosti aplikovať platné právo a vykonať jeho výklad vychádzajúc zo znenia právnej normy s prihliadnutím na jej účel a vôľu zákonodarcu, čo mienil touto právnou úpravou ustanoviť. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 274/07 zo dňa 11.10.2007, z ktorého vyplýva, že správne súdy sú oprávnené odstraňovať nedostatky zákonnej úpravy, teda vypĺňať tzv. pravé či nepravé medzery v práve. Aby mohlo byť využité toto oprávnenie, musí však existovať medzera v práve, ktorú treba výkladom vyplniť. Súd nie je oprávnený odmietnuť aplikovať jasné a vnútorné nerozporné ustanovenia zákona. Navyše právny inštitút premlčania práva predpísať poistné upravený v § 147 zákona o sociálnom poistení sa rovnako aplikuje od 01.01.2004, kedy zákon o sociálnom poistení nadobudol účinnosť bez toho, aby bolo toto ustanovenie zmenené, resp. inak novelizované.

14. Žalovaná ohľadne premlčania penále poukázala aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/45/2016 zo dňa 30.05.2018, z ktorého vyplýva, že „námietka premlčania by bola dôvodná len vtedy, ak by premlčacia lehota uplynula už ku dňu rozhodnutia pobočky. Opačný výklad by znamenal, že pobočkou Sociálnej poisťovne včas predpísané penále by sa v dôsledku podania odvolania a následného prieskumu prvostupňového rozhodnutia, vrátane vykonania navrhovaných dôkazov,

považovalo za premlčané, čo zrejme nebolo úmyslom zákonodarca. Podľa názoru odvolacieho súdu z hľadiska zachovania premlčacej lehoty stačí, aby správny orgán prvého stupňa, v danom prípade pobočka, predpísala penále najneskôr v posledný deň premlčacej lehoty (§ 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 zákona č. 461/2003 Z. z.). Iný výklad, podľa ktorého by v desaťročnej premlčacej lehote malo byť vydané už aj rozhodnutie správneho orgánu druhého stupňa ako orgánu odvolacieho, nie je logický....“ Z vyššie uvedených dôvodov žalovaná nebola oprávnená prihladiť na námietku premlčania vznesenú žalobcom v odvolaní voči prvostupňovému rozhodnutiu.

15. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že v prvostupňovom rozhodnutí absentuje uvedenie konkrétneho spôsobu výpočtu penále žalovaná uviedla, že z ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý je citovaný v prvostupňovom a rovnako aj v napadnutom rozhodnutí vyplýva, že žalovaná predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na jej účet v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly. Uvedené ustanovenie presne upravuje spôsob výpočtu penále, pričom podrobná špecifikácia predpísaného penále je uvedená v prílohe prvostupňového rozhodnutia, ktorým bolo penále predpísané a ktorá ako to vyplýva z výrokovkej časti prvostupňového rozhodnutia je jeho neoddeliteľnou časťou, pričom príloha je označená číslom rozhodnutia (v danom prípade č. 700-0812382615-GC04/15) tak, aby nemohlo dôjsť k jej zámene.

16. Žalovaná je toho názoru, že odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia spolu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré tvoria jeden celok, obsahujú všetky náležitosti v § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, pričom žalovaná ako odvolací orgán sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadala so všetkými právne dôležitými odvolacími námietkami žalobcu a po preskúmaní skutkového stavu veci zdôvodnila v napadnutom rozhodnutí aj zákonnosť prvostupňového rozhodnutia aj z hľadiska hmotnoprávneho. Taktiež sa žalovaná ako odvolací orgán v rámci odvolacieho konania výslovne zaoberala aj vznesenou námietkou premlčania. V zmysle uvedeného žalovaná zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodňuje výrok predmetného rozhodnutia s poukázaním na skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, zhodnotením príslušných dôkazov a poukázaním na právne predpisy, na základe ktorých žalovaná ako odvolací orgán rozhodla.

Replika

17. V podanej replike sa žalobca vyjadril k vyjadreniu žalovanej, pričom zotrval na dôvodoch podanej žaloby. K tvrdeniu žalovanej ohľadne povinnosti a nie možnosti predpísať penále žalobca uviedol, že § 240 v spojení s § 241 ods. 1 a § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení priznáva právo, resp. oprávnenie žalovanej predpísať penále dlžníkovi v premlčacej lehote 10 rokov, avšak nie povinnosť, čo vyplýva aj so samotného § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pričom táto povinnosť nevyplýva ani z iných ustanovení zákona o sociálnom poistení, či platných právnych predpisov. Čo sa týka vyjadrenia žalobcu k ostatným tvrdeniam žalovanej, tak žalobca k nim v rámci repliky zopakoval svoju argumentáciu uvedenú v žalobe.

18. Duplika žalovaného nebola podaná.

19. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 11S/60/2021-65 zo dňa 03.05.2022 postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil rozhodnutie žalovanej č. 21114-2/2021-BA zo dňa 12. mája 2021 spolu s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín č. 700-0880246121-GC04/21 zo dňa 29. januára 2021 a vec vrátil Sociálnej poisťovni, pobočka Trenčín na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne vyplýva, že podstatnou otázkou, ktorú bolo podľa neho potrebné posúdiť, je otázka, či došlo k premlčaniu práva žalovanej na predpísanie penále, ak prvé rozhodnutie žalovanej o predpísaní penále (rozhodnutie zo dňa 20. 10. 2015), ktoré bolo následne v rámci konania pred správnym súdom zrušené, bolo vydané pred uplynutím premlčacej lehoty a nové rozhodnutie (prvostupňové rozhodnutie) bolo vydané po uplynutí premlčacej lehoty. Krajský súd dospel k záveru, že tam kde mal zákonodarca za cieľ, aby správny orgán prihladal na premlčanie iba na námietku vznesenú účastníkom, takúto skutočnosť výslovne v zákone upravil. Zákon č. 461/2003 Z. z. však úpravu, ktorá by správne orgánu dávala možnosť prihladať na námietku premlčania, iba ak to dlžník namietne, neobsahuje. Preto bolo podľa neho možné prijať záver, že v prípade práva na predpísanie poistného, resp. penále, Sociálna poisťovňa musí prihladiť na premlčanie aj bez toho, aby účastník administratívneho konania námietku

premlčania vzniesol. Táto skutočnosť má za následok, že po uplynutí premlčacej doby na predpísanie poistného, resp. penále nemôže takéto právo vykonať (predpísať poistné, resp. penále), a to aj vtedy, ak účastník správneho konania námietku premlčania nevzniesol.

20. Ďalej zdôraznil, že sa premlčuje iba právo na predpísanie poistného, nie poistné samotné ako peňažná pohľadávka Sociálnej poisťovne. Platiteľ teda môže poistné dobrovoľne zaplatiť kedykoľvek dodatočne, a to aj, keď už došlo k premlčaniu práva na predpísanie poistného. Podľa krajského súdu v prípade žalobcu bola čiastočne odlišná situácia vzhľadom na to, že skôr vydané rozhodnutie pobočky žalovanej o predpísaní poistného vydané pred uplynutím premlčacej lehoty (rozhodnutie zo dňa 20. 10. 2015) bolo spolu s rozhodnutím žalovanej ako odvolacieho orgánu (rozhodnutie zo dňa 14. 12. 2015) zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/67/2016-53 zo dňa 11. 10. 2016, a teda s ním nemožno spájať žiadne účinky. V danej veci nebolo sporné, že nové prvostupňové rozhodnutie bolo vydané dňa 29. 01. 2021, teda až po uplynutí premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 08. 01. 2017 pri penále za mesiac december 2006 a následne jednotlivo pri ďalších mesiacoch v období január 2007 až január 2008, tak ako bolo žalobcom vymedzené v žalobe. Na základe uvedeného krajský súd konštatoval, že je irelevantné posudzovať, či počas plynutia premlčacej lehoty rozhodnutie o predpísaní penále bolo len „vydané“ a nenadobudlo právoplatnosť alebo či už nadobudlo právoplatnosť, pretože obe tieto skutočnosti nastali jednoznačne až po uplynutí 10- ročnej premlčacej lehoty, ktorá uplynula v rokoch 2017 a 2018. Ak žalovaná argumentovala tým, že si nárok uplatnila už skôr, a to dňa 20. 10. 2015 vydaním rozhodnutia zo dňa 20. 10. 2015, táto jej argumentácia nie je opodstatnená, pretože uvedené rozhodnutie bolo zrušené na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/67/2016- 53 zo dňa 11.10.2016.

21. Krajský súd sa nestotožnil so závermi uvedenými v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/45/2016 zo dňa 30. 05. 2018, na ktoré poukazovala žalovaná, a to aj vzhľadom na záver Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 7Sžso/27/2016 zo dňa 25. 01. 2018 týkajúci sa nespočítania premlčacej (prekluzívnej) lehoty na predpísanie penále v priebehu správneho konania, ktoré sa viaže k právu predpísať penále. Vychádzajúc zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/27/2016 zo dňa 25. 01. 2018 krajský súd prijal záver, že penále musí Sociálna poisťovňa predpísať v lehote stanovenej zákonom právoplatne a nestačí, aby v tejto lehote bolo vydané neprávoplatné rozhodnutie o predpísaní penále.

22. Krajský súd tiež uviedol, že nemožno posudzovať podanie odvolania žalobcom voči prvostupňovým rozhodnutiam, resp. podanie správnej žaloby za obštrukčné konanie, keď prvé prvostupňové rozhodnutie o predpísaní penále zo dňa 20. 10. 2015 spolu s rozhodnutím o odvolaní zo dňa 14. 12. 2015 boli zrušené pre pochybenie správnych orgánov, pretože podaním žaloby bolo realizované právo žalobcu na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR. Zákonom stanovená lehota na predpísanie penále je 10 rokov. Uvedená doba poskytuje Sociálnej poisťovni dostatočný časový priestor na to, aby si riadne a včas uplatnila svoje právo predpísať penále aj so zohľadnením času potrebného pre prípadné odvolacie alebo súdne konanie.

23. V súvislosti s námietkou premlčania nároku na penále, uplatnenou žalobcom v správnej žalobe krajský súd dospel k záveru, že táto námietka je dôvodná. Žalobca bol oprávnený vzniesť námietku týkajúcu sa premlčania uplatneného nároku aj v súdnom preskúmvacom konaní, a to aj za situácie, že takéto námietka v konaní pred správnymi orgánmi tak prvého stupňa, ako aj žalovanou vznesená nebola. Bolo preto povinnosťou krajského súdu sa s touto námietkou žalobcu vysporiadať. Navyše žalobca namietal premlčanie nároku na penále aj v rámci odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu. Žalovaná sa v rámci odvolacieho konania v napadnutom rozhodnutí s predmetnou námietkou aj vysporiadavala, a preto jej argumentácia ohľadne povinnosti uplatniť námietku premlčania už v administratívnom konaní a nie len, resp. až v konaní pred súdom bola podľa krajského súdu neopodstatnená.

24. Proti rozhodnutiu Krajského súdu podala žalovaná kasačnú sťažnosť. Najvyšší správny súd SR rozsudkom sp. zn. 6Ssk/94/2022 zo dňa 20.12.2023 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/60/2021-65 zo dňa 03.05.2022 a vec vrátil Správnomu súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. Kasačný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na záver rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1SVs/5/2022 zo dňa 27.09.2023, ktoré sa zaoberalo predpísaním penále Sociálnou poisťovňou a v zmysle týchto záverov kasačný súd konštatoval, že námietky uplatnené žalovanou v kasačnej sťažnosti sú dôvodné. Zdôraznil, že právny názor Veľkého

senátu Najvyššieho správneho súdu je v zmysle § 466 ods. 3 SSP pre senáty Najvyššieho správneho súdu záväzná. Uzavrel, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď zrušil rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie, a preto jeho rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 440 ods. 1 písmena g) SSP, preto napadnutý rozsudok podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie, v ktorom zaviazal správny súd o správnej žalobe znova rozhodnúť, pričom správny súd je viazaný právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozsudku kasačného súdu.

Posúdenie opodstatnenosti žaloby - podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov správnym súdom

25. Správny súd v Banskej Bystrici vec opätovne prejednal pod sp. zn. 26Sas/1/2024, a to bez nariadenia pojednávania podľa § 107 ods. 2 SSP (nezistil žiaden z dôvodov pre nariadenie pojednávania v zmysle § 107 ods. 1 SSP) a vo veci vyhlásil rozsudok postupom podľa § 137 ods. 3 SSP. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku dňa 25.03.2024 bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu dňa 15.03.2024 v zmysle § 137 ods. 4 SSP.

26. Predmetom súdneho konania v danej veci bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 21114-2/2021-BA zo dňa 12. mája 2021, ktorým žalovaná rozhodla podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. tak, že odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila rozhodnutie pobočky žalovanej č. 700-0880246121-GC04/21 zo dňa 29.01.2021, ktorým podľa § 178 ods. 1 písm. a), bod 9 v spojení s § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. predpísala žalobcovi penále v sume 1.074,84 Eur za obdobie december 2006 až január 2008 vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov/povinných príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovni v Štátnej pokladnici

27. Podľa § 141 ods. 1 zákona o sociálnom poistení fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 142 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak. Zaplatením odplaty za postúpenie pohľadávky na poistnom postúpení podľa § 149 sa podmienka zaplatenia poistného považuje na účely nároku na dávku za splnenú.

29. Podľa § 143 ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné.

30. Podľa § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

32. Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované

obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 5 eur.

34. Podľa § 241 ods. 1 zákona o sociálnom poistení na pokuty a na penále platia ustanovenia § 142 ods. 6 a 7, § 143 ods. 3 a § 145 až 147 o poistnom primerane.

35. V dôsledku zrušenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/60/2021-65 zo dňa 03.05.2022 vyššie uvedeným rozsudkom kasačného súdu, Správny súd v Banskej Bystrici nanovo posudzoval zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia žalovanej komplexne, vrátane všetkých žalobných námietok, ako aj nad ich rozsah, keďže sa jedná o žalobu v sociálnych veciach (§ 134 ods. 2 písm. d) SSP).

36. Správny súd nepovažuje za dôvodnú žalobnú námietku ohľadom nepreskúmateľnosti prvostupňového rozhodnutia ako aj napadnutého rozhodnutia žalovanej pre nedostatok dôvodov ako aj pre ich nezrozumiteľnosť z dôvodu, že v obsahu prvostupňového rozhodnutia absentuje uvedenie konkrétneho spôsobu výpočtu penále. Správny súd poukazuje na ust. § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v ktorom je jasne uvedený spôsob výpočtu penále, t. j. vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly. Na toto ustanovenie poukazujú vo svojich rozhodnutiach tak prvostupňový orgán ako aj žalovaný a podľa neho bolo aj vypočítané predmetné penále pre žalobcu. Správny súd tiež poukazuje na prílohu, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť prvostupňového rozhodnutia, kde je podrobná špecifikácia predpísaného penále, okrem iného aj počet dní omeškania, vypočítané penále a predpísané penále. Z uvedeného vyplýva, že námietka žalobcu o absencii konkrétneho spôsobu výpočtu penále tak v prvostupňovom rozhodnutí ako aj v rozhodnutí žalovanej je nedôvodná.

37. Pokiaľ ide o námietky žalobcu ohľadom inštitútu premlčania a právo žalovanej predpísať penále, správny súd rovnako ako kasačný súd poukazuje na závery Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR vyplývajúce z jeho rozhodnutia sp. zn. 1SVs/5/2022 zo dňa 27.09.2023, ktoré je záväzné pre všetky správne súdy. Pre správny súd je zároveň záväzný aj vyslovený právny názor kasačným súdom v zmysle § 469 SSP.

38. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 1SVs/5/2022 zo dňa 27.09.2023, okrem iného uviedol, že:

„...Podľa názoru veľkého senátu kasačného súdu je však správnejší starší právny názor a úpravu premlčania v súkromnom práve (vrátane odchýlok tejto úpravy, ktorá sa vzťahuje na rôzne skupiny subjektov, ako napr. spotrebiteľia) nemožno bez ďalšieho aplikovať vo verejnoprávných vzťahoch. Premlčanie totiž nie je inštitútom typickým len pre občianske (resp. širšie súkromné) právo, z ktorého by bol prenesený do verejného práva (porov. v tomto zmysle ešte rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. Cz 119/58, judikát R 82/1958). Okrem toho pojem a účinky premlčania sú odlišne upravené aj v rôznych ustanoveniach právnych predpisov, ktoré upravujú verejnoprávne vzťahy...

... Ustanovenie § 147 zákona č. 461/2003 Z. z. samo výslovne nehovorí, že na premlčanie možno prihliadať len na námietku dlžníka, alebo že by jeho účinky nastávali až tým, že sa ho dlžník dovoľá. Zároveň však podľa § 144 ods. 1 cit. zák. žalovaná predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné vždy, ak ho táto osoba neodviedla vôbec alebo v nesprávnej sume. Citované ustanovenie teda nenormuje, že by Sociálna poisťovňa nemala predpísať poistné len preto, že uplynula premlčacia doba podľa § 147, ako to ustanovuje napríklad citovaný § 87 ods. 1 Trestného zákona. To isté platí aj podľa citovaného § 241 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vo vzťahu k predpisaniu penále. Poistné a penále, ktoré mala príslušná fyzická osoba alebo právnická osoba odvieť, je podľa § 148 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2008 pohľadávkou Sociálnej poisťovne a nakladanie s nimi je upravené v § 149 až 151 cit. zák. Podľa § 151 ods. 4 však takáto pohľadávka zaniká okrem iného odpísaním podľa odseku 2 uvedeného paragrafu. Jeden z prípadov, kedy žalovaná odpíše pohľadávku alebo jej neuhradenú časť, upravuje § 151 ods. 2 písm. h) cit. zák., v zmysle ktorého tak žalovaná urobí na základe rozhodnutia o uznaní námietky premlčania dlžníka. Práve citované ustanovenie tak dostatočne jednoznačne normuje, že pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom alebo penále môže zaniknúť až potom, čo dlžník urobí voči nej prejav, z ktorého vyplynie jeho vôľa namietať premlčanie. Až na základe takejto námietky sa žalovaná môže začať zaoberať

otázkou, či sa právo predpísať poisťné premlčalo alebo nie; až potom, čo sa na základe takejto námietky rozhodnutím právoplatne uznalo, že tieto podmienky sa naplnili, môže postupom podľa § 151 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. dôjsť k odpísaniu a tým zániku takejto pohľadávky. Ani ustanovenie § 150 ani § 151 cit. zák. však neviažu odpísanie (a tým ani zánik) pohľadávky na samotnú skutočnosť, že uplynula premlčacia doba podľa § 147 ods. 1 cit. zák. Tým citované ustanovenia kontrastujú s ustanovením § 151 ods. 2 písm. g) tohto zákona, podľa ktorého sa pohľadávka odpíše (a tým zanikne) už na základe samotného uplynutia lehoty, v ktorej možno vykonať rozhodnutie, ktorým bola pohľadávka predpísaná, a ktorú ustanovuje § 148 ods. 2 cit. zák. Ustanovenie § 151 ods. 2 g) sa pritom už podľa svojho znenia celkom zreteľne vzťahuje len na pohľadávku, ktorá už bola právoplatne predpísaná rozhodnutím, a tak neprichádza do úvahy jeho použitie v konaní o jej predpísanie....

... Citované ustanovenia tak celkom zjavne svedčia nielen v prospech záveru, že premlčanie v zmysle § 147 zákona č. 461/2003 Z. z. nemá účinky preklúzie, ale aj v prospech záveru, že žalovaná sa ním zaoberá len na základe námietky dlžníka....

... Podľa už citovaného § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa premlčiava právo „predpísať“ poisťné. Predpísanie poisťného je podľa cit. § 144 ods. 1 cit. zák. úkon organizačnej zložky žalovanej, ktorým určuje osobe povinnej odvieť poisťné výšku tohto poisťného. Podľa § 177 ods. 5 a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmeho bodu cit. zák. o predpísaní penále rozhoduje v nedávkovom konaní pobočka Sociálnej poisťovne rozhodnutím (§ 210 ods. 1). V zmysle § 209 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. sa v rozhodnutí, ktorým sa ukladá povinnosť na plnenie, musí určiť lehota na plnenie. Žiadne ustanovenie tohto zákona neviaže plynutie tejto lehoty na právoplatnosť, takže tá môže podľa § 213 ods. 2 cit. zák. uplynúť aj skôr než sa rozhodnutie stalo právoplatným (rozhodnutie teda môže byť aj predbežne vykonateľné). Ustanovenia § 147 ods. 3 a § 149 ods. 2 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. potom takisto rozlišujú medzi rozhodnutím o „predpísaní“ poisťného a právoplatnosťou tohto rozhodnutia. Z uvedenej úpravy možno usudzovať, že poisťné nie je predpísané až právoplatnosťou rozhodnutia, ale už vydaním tohto rozhodnutia voči povinnej osobe (v podobnom zmysle rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 84/2019). Ak teda prvostupňové rozhodnutie nebolo vydané voči povinnej osobe pred uplynutím desaťročnej lehoty upravenej v § 147 ods. 1 cit. zák., môže táto osoba uplatniť námietku premlčania v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu alebo kedykoľvek počas odvolacieho konania (pokiaľ ju už neuplatnila skôr). Len čo však toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (§ 213 ods. 1), nastupuje namiesto toho podľa § 147 ods. 3 cit. zák. nová šesťročná premlčacia lehota na vymáhanie už predpísaného poisťného. ...Premlčanie práva predpísať poisťné podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. neznamená, že by uplynutím premlčacej doby zanikala pohľadávka žalovanej na poisťné a jej právo predpísať ho. Naopak, znamená to, že osoba povinná odvieť poisťné môže po uplynutí tejto doby namietnuť premlčanie tohto práva vo vzťahu k poisťnému, ktoré do uplynutia tejto doby nebolo predpísané (hoci aj neprávoplatne vydaným) rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne. Až vznesením takejto námietky sa organizačná zložka žalovanej [pobočka v rámci autoremedúry podľa § 217 ods. 1 alebo ústredie ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) cit. zák.] môže začať zaoberať otázkou, či sa právo predpísať poisťné premlčalo. Len čo podľa § 151 ods. 2 písm. h) zákona č. 461/2003 Z. z. takúto námietku premlčania svojím rozhodnutím právoplatne uzná, otvorí sa tým podľa § 150 ods. 2 v spojení s § 151 ods. 3 a 5 cit. zák. cesta k odpísaniu a zániku pohľadávky žalovanej na poisťné, ktoré je tým dotknuté. Prostredníctvom odkazu na § 147 ods. 1 v ustanovení § 241 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa uvedené závery rovnako vzťahujú aj na možnosť žalovanej predpísať penále za neodvedené poisťné, z čoho napokon vychádzal aj skôr citovaný rozsudok 10 Sžsk 6/2019. Ich použiteľnosť však nevyplýva len z tohto odkazu, ale umocňuje ju okolnosť, že aj penále je podľa § 149 ods. 1 cit. zák. pohľadávkou Sociálnej poisťovne, a tak aj naň sa priamo vzťahuje citované ustanovenie § 151 ods. 2 písm. h) uvedeného zákona.“

39. Správny súd má za to, že vyššie citované rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1SVs/5/2022 zo dňa 27.09.2023 vyvracia tvrdenia žalobcu ohľadom chápania inštitútu premlčania ako aj práva žalovanej predpísať penále za neodvedené poisťné. V zmysle vyššie citovaného rozhodnutia premlčanie v zmysle § 147 zákona č. 461/2003 Z. z. nemá účinky preklúzie (ako to tvrdí žalobca) a žalovaná sa ním zaoberá len na základe námietky dlžníka a nie z úradnej povinnosti ako to tvrdil žalobca. Správny súd tiež poukazuje na záver Veľkého senátu v citovanom rozhodnutí, že pohľadávka Sociálnej poisťovne na poisťnom alebo penále môže zaniknúť až potom, čo dlžník namietne voči nej premlčanie. Až na základe takejto námietky sa žalovaná môže začať zaoberať otázkou, či sa právo predpísať poisťné premlčalo alebo nie. Pokiaľ žalovaná na základe námietky premlčania uplatnenej do právoplatnosti skončenia administratívneho konania, právoplatne rozhodne o uznaní námietky premlčania dlžníka, môže postupom podľa § 151 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. dôjsť k

odpísaniu a tým zániku takejto pohľadávky. Na námietku premlčania podanú po právoplatnom skončení administratívneho konania, resp. až v správnom súdnom konaní sa neprihliada.

40. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že žalobca námietku premlčania vzniesol prvýkrát v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, t. j. do právoplatnosti skončenia administratívneho konania. V zmysle záverov Veľkého senátu sa preto Sociálna poisťovňa mala začať zaoberať otázkou, či námietka premlčania je dôvodná, teda či právo predpísať poisťné sa premlčalo. Žalovaná sa touto námietkou žalobcu zaoberala, pričom ju neuznala, čo aj uviedla v napadnutom rozhodnutí a jej neuznanie riadne zdôvodnila. Nemožno preto vytknúť žalovanej nesprávny postup pri predpísaní penále, keďže nedošlo k zániku pohľadávky žalovanej na predmetné penále v dôsledku premlčania. Premlčanie v zmysle § 147 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení nemá účinky preklúzie, žalovaná sa ním zaoberá len na základe námietky dlžníka. Z ustanovenia § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je zrejmé, že toto ustanovenie neupravuje, že by Sociálna poisťovňa nemala predpísať poisťné len preto, že uplynula premlčacia doba podľa § 147 ods. 1 citovaného zákona. Pritom predpis poisťného zdieľa rovnaký právny režim ako predpis penále. Ak teda Sociálna poisťovňa predpísala penále potom, čo vyhodnotila námietku premlčania podanú žalobcom v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu za nedôvodnú, je napadnuté rozhodnutie žalovanej zákonné.

41. Správny súd tiež po preskúmaní administratívneho spisu dospel k záveru, že žalovaná rozhodla správne o predpísaní penále, a to ešte pred uplynutím premlčacej doby. Prvé rozhodnutie vo vzťahu k predpisu penále bolo vydané v roku 2015, pričom nemožno klásť na ťarchu žalovanej okolnosť, keď žalobca napadol rozhodnutie vo veci predpísania penále a v tejto veci prebiehalo súdne konanie, na základe ktorého bolo zrušené rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátená na ďalšie konanie, v rámci ktorého bolo následne vydané žalobou napadnuté rozhodnutie. V čase, keď prebiehalo súdne konanie, žalovaná nemohla uplatniť žiadne kroky, pretože predmetom súdneho prieskumu bolo napadnuté rozhodnutie, a je teda pochopiteľné, že žalovaná „čakala“ na výsledok súdneho konania. Táto okolnosť jej preto nemôže byť na ujmu, aj vzhľadom na to, že práve Sociálnej poisťovni je v zmysle § 120 zákona č. 461/2003 Z. z. zákonom zverená právomoc na výkon sociálneho poistenia.

42. Žalobca namietal, že nie je rozhodujúcim okamihom pre splnenie povinnosti predpísať penále do 10 rokov odo dňa splatnosti poisťného začiatok takéhoto konania, ani deň vydania rozhodnutia o predpísaní penále, ale rozhodujúcim okamihom je nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia o predpísaní penále, čo v danom prípade nastalo dňa 20.05.2021. Správny súd v tejto súvislosti znovu poukazuje na vyššie citované rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1SVs/5/2022 zo dňa 27.09.2023, podľa ktorého sa podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa premlčiava právo „predpísať“ poisťné. Predpísanie poisťného je podľa cit. § 144 ods. 1 cit. zák. úkon organizačnej zložky žalovanej, ktorým určuje osobe povinnej odvieť poisťné výšku tohto poisťného. Žiadne ustanovenie tohto zákona neviaže plynutie tejto lehoty na právoplatnosť, takže tá môže podľa § 213 ods. 2 cit. zák. uplynúť aj skôr než sa rozhodnutie stalo právoplatným (rozhodnutie teda môže byť aj predbežne vykonateľné). Ustanovenia § 147 ods. 3 a § 149 ods. 2 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. potom takisto rozlišujú medzi rozhodnutím o „predpísaní“ poisťného a právoplatnosťou tohto rozhodnutia. Z uvedenej úpravy možno usudzovať, že poisťné nie je predpísané až právoplatnosťou rozhodnutia, ale už vydaním tohto rozhodnutia voči povinnej osobe. Keďže prvé rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy vo vzťahu k predpisu penále bolo vydané už v roku 2015, t. j. v 10 ročnej lehote na predpísanie penále, nemohlo dôjsť k premlčaniu práva predpísať penále a Sociálna poisťovňa postupovala správne, keď penále predpísala a rovnako žalovaná postupovala správne, keď vyhodnotila námietku premlčania za nedôvodnú a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že na základe podanej správnej žaloby bolo prvé rozhodnutie o predpísaní penále z roku 2015 zrušené a vydané nové rozhodnutie až v roku 2021.

26. Preskúmaním veci správny súd dospel k záveru, že žiadna zo žalobných námietok nie je dôvodná, pričom ani sám nezistil dôvody nezákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia, preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP v spojení s § 199 ods. 3 SSP zamietol.

27. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 a § 168 SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Žalobca nebol v konaní úspešný, preto mu právo na náhradu trov konania nepatrí. Žalovaná síce v konaní úspešná bola, avšak má postavenie orgánu verejnej správy, pričom správny súd

nezistil žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by jej mali byť trovy konania voči neúspešnému žalobcovi priznané. Zaplatenie eventuálnych trov konania žalovanej nemožno od žalobcu spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Podľa § 449 ods. 1, 2 SSP, (1) sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.